

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd och till lagar om ändring av 21 § i statsunderstödslagen, kommunallagen och lagen om välfärdsområden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd. Samtidigt föreslås det att lagen av den 28 mars 2001 om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001) upphävs. I propositionen föreslås det detaljerade bestämmelser om återkrav av statliga stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd, vilket motsvarar kraven enligt unionsrätten när det gäller återkrav av stöd som strider mot reglerna om statligt stöd. Det föreslås att bestämmelserna om skyldigheten att återkräva stöd, undantag från återkravsskyldigheten och ränta på återkrav ska betraktas som primära i förhållande till annan lagstiftning. Därutöver fastställs i förslaget de situationer där det är fråga om stöd som strider mot reglerna om statligt stöd. Det är fråga om en ny lag, men bestämmelserna i den gällande lagen (300/2001) överförs till den nya lagen.

Dessutom föreslås det att statsunderstödslagen ändras så att det till 21 § fogas en hänvisning till den föreslagna lagen. Också till kommunallagen och lagen om välfärdsområden fogas enligt förslaget hänvisningsbestämmelser, enligt vilka bestämmelser om återkrav av stöd som strider mot reglerna om statligt stöd finns i den föreslagna lagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2025.

KIRJOITA TEKSTIÄ NAPSAUTTAMALLA TAI NAPAUTTAMALLA TÄTÄ.

Lag

om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om vissa förfaranden som iakttas vid tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd.

Denna lag tillämpas på verkställigheten av beslut om återkrav som fattats av Europeiska kommissionen samt på förfarandet för anmälningar och transparens i fråga om statligt stöd.

Denna lag tillämpas på återkrav av stöd som beviljats i strid med Europeiska unionens regler om statligt stöd.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *stöd* sådant stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt stöd av mindre betydelse enligt förordningar av kommissionen som antagits i enlighet med bestämmelserna i artikel 2 i rådets förordning (EU) 2015/1588 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd,
- 2) *stöd som strider mot reglerna om statligt stöd* sådant stöd som införts i strid med artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt stöd av mindre betydelse som beviljats i strid med förordningar av kommissionen som antagits i enlighet med bestämmelserna i artikel 2 i rådets förordning (EU) 2015/1588 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd, och
- 3) *stödmottagare* den slutliga mottagaren av stödet.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Oberoende av vad som föreskrivs i någon annan lag, tillämpas 8, 10 och 13 § i denna lag när det är fråga om återkrav av stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd.

2 kap.

Verkställigheten av beslut om återkrav som fattats av Europeiska kommissionen samt förfarande för anmälningar och transparens

4 §

Verkställigheten av beslut om återkrav som fattats av Europeiska kommissionen

Ett beslut av Europeiska kommissionen om avbrott i utbetalningen eller återkrav av stöd ska verkställas utan dröjsmål i Finland. Beslutet ska verkställas av den myndighet som beviljat stödet i fråga. Om stödet beviljats av någon annan än en myndighet, ska verkställigheten skötas av den myndighet som ensam eller tillsammans med andra myndigheter utövar bestämmande inflytande över den sammanslutning som beviljat stödet, om inte något annat föreskrivs särskilt. Om sådant stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd beviljats av någon annan än en myndighet och ingen myndighet har bestämmande inflytande över den sammanslutningen, ska beslut om återkrav av stödet verkställas av den myndighet som ansvarar för stödordningen eller det individuella stödet i fråga. Om det utifrån kommissionens beslut och detta moment inte är möjligt att specificera någon behörig myndighet, ansvarar arbets- och näringsministeriet för verkställigheten av beslutet.

Ett beslut om återkrav som fattats av kommissionen verkställs genom ett beslut av den myndighet som ansvarar för återkravet. Beslutet ska innehålla en specificering av de företag som är skyldiga att återbetala stöd, det belopp som ska återkrävas och den ränta som ska betalas på beloppet samt av andra behövliga omständigheter enligt vad som bestäms i kommissionens beslut.

5 §

Lämnande av upplysningar och förfarande för anmälningar till kommissionen

Trots vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller i någon annan lag föreskrivs om sekretess, har arbets- och näringsministeriet rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för fullgörande av den skyldighet att lämna upplysningar som föreskrivs i

rådets förordning (EU) 2015/1589 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Arbets- och näringsministeriet förmedlar upplysningarna vidare till Europeiska unionens myndigheter.

Närmare bestämmelser om det nationella förfarings sättet i fråga om anmälan av stöd och fullgörandet av upplysningsskyldigheten i övrigt utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

6 §

Skyldighet att offentliggöra uppgifter om stöd och att iaktta transparens

Bestämmelser om en skyldighet för staten, kommuner, samkommuner, andra offentliga samfund eller offentligrättsliga inrättningar, bolag, stiftelser, föreningar eller statens specialfinansieringsbolag att när de beviljar stöd anmäla uppgifter om individuella statliga stöd för offentliggörande finns i de gruppundantagsförordningar som antagits av kommissionen med stöd av artikel 1 i rådets förordning (EU) 2015/1588 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd.

Om beviljande av ett individuellt stöd grundar sig på ett beslut av kommissionen som fattats genom ett anmälningsförfarande enligt artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska de skyldigheter i fråga om offentliggörande och transparens som nämns i det beslutet iakttas.

7 §

Kommissionens kontrollbesök hos företag

Kommissionen har rätt att hos företag på ort och ställe avlägga sådana kontrollbesök som anges i artikel 27 i rådets förordning (EU) 2015/1589 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, om kommissionen hyser allvarliga tvivel om huruvida dess beslut med avseende på individuella stöd iakttas.

Arbets- och näringsministeriet tar emot kommissionens underrättelse om ett kontrollbesök på ort och ställe, lämnar vid behov kommissionen synpunkter på detta och underrättar företaget i fråga om kontrollbesöket.

Tjänstemän vid arbets- och näringsministeriet samt de tjänstemän som ansvarar för stödet i fråga får närvara vid kontrollbesöket.

Polisen ska vid behov på begäran lämna handräckning för att kontrollen ska kunna genomföras enligt vad som föreskrivs särskilt. En begäran om handräckning ska göras av arbets- och näringsministeriet.

3 kap.

Återkrav av stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd

8 §

Skyldighet att återkräva stöd

Myndigheten ska genom sitt beslut utan dröjsmål bestämma att utbetalningen av stöd ska avbrytas och att stöd som redan utbetalats ska återkrävas av stödmottagaren, om stödet strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd.

9 §

Behörig myndighet i vissa situationer

Om sådant stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd beviljats av någon annan än en myndighet, ska beslut om återkrav av stödet fattas av den myndighet som ensam eller tillsammans med andra myndigheter utövar bestämmande inflytande över den sammanslutning som beviljat stödet. Om flera myndigheter tillsammans utövar bestämmande inflytande över sammanslutningen, ska myndigheterna i första hand sinsemellan komma överens om återkrav och om vilken myndighet som ska verkställa återkravet. I sista hand ligger ansvaret för återkrav hos den myndighet som utövar det största bestämmande inflytandet över den sammanslutning som beviljat stödet.

Om sådant stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd beviljats av någon annan än en myndighet och ingen myndighet har i 1 mom. nämnt bestämmande inflytande över den sammanslutningen, ska beslut om återkrav av stödet fattas av den myndighet som ansvarar för stödordningen eller det individuella stödet i fråga.

10 §

Undantag från återkravsskyldigheten

En myndighet får låta bli att återkräva stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd eller en del av sådant stöd endast av särskilt vägande skäl.

Med särskilt vägande skäl avses situationer där stöd har beviljats för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella och plötsliga händelser eller för andra situationer som kan jämföras med dessa.

En myndighet får låta bli att återkräva stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd, om det är fråga om ett tekniskt systemfel eller ett systemfel av ringa betydelse.

11 §

Rätt att få och lämna ut uppgifter

På myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter tillämpas vad som i 14, 31 och 32 § i statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs om statsbidragsmyndighetens rätt att få och lämna ut uppgifter.

12 §

Granskningsrätt

På myndigheternas granskningsrätt tillämpas vad som i 16 och 17 § i statsunderstödslagen föreskrivs om statsbidragsmyndighetens granskningsrätt och utförandet av granskningen.

13 §

Ränta

Stödmottagaren ska betala ränta på det stödbelopp som återkrävs från den tidpunkt då det stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd första gången ställdes till stödmottagarens förfogande fram till den dag då stödet faktiskt återkrävs.

Stödmottagaren ska på det belopp som återkrävs betala ränta i enlighet med minst den räntesats som skulle ha tillämpats om stödmottagaren vid den tidpunkt då stödet beviljades hade varit tvungen att låna stödbeloppet i fråga på marknaden.

Om det är fråga om stöd som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller med nationell motfinansiering, får bestämmelser om räntesättningen i andra lagar med avvikelser från 3 § tillämpas.

14 §

Tidsfrist för återkrav och preskriptionstid

Stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd eller ränta på sådant stöd får inte längre återkrävas, när det har gått tio år från den dag då stödet i fråga beviljades stödmottagaren antingen som individuellt stöd eller som en del av en stödordning.

Skyldigheten att återbetala stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd förfaller tio år från den dag då stödet i fråga beviljades stödmottagaren antingen som individuellt stöd eller som en del av en stödordning.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

15 §

Ändringssökande

Omprövning får begäras av beslut som avses i denna lag. På begäran om omprövning tillämpas förvaltningslagen (434/2003).

Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

16 §

Verkställighet

Myndigheternas beslut ska verkställas trots att ändring har sökts. Beslut verkställs i den ordning som anges i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

17 §

Handräckning

Myndigheterna har rätt att få nödvändig handräckning av polis-, tull-, skatte- och utskökningsmyndigheterna vid utförandet av övervaknings- och granskningsuppgifter som avses i denna lag. Begäran om handräckning ska göras av arbets- och näringsministeriet i situationer enligt 4 § och i övriga situationer av den ansvariga myndigheten.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Genom denna lag upphävs lagen av den 28 mars 2001 om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen, ska denna lag tillämpas i stället för den.

Lag

om ändring av 21 § i statsunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 21 § i statsunderstödslagen (688/2001) ett nytt 2 mom. som följer:

21 §

Skyldighet att återkräva statsunderstöd

Bestämmelser om återkrav av stöd som beviljats i strid med Europeiska unionens regler om statligt stöd finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (/).

Lag

om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till kommunallagen (410/2015) en ny 131 a § som följer:

131 a §

Återkrav av stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd

Bestämmelser om återkrav av stöd som beviljats i strid med Europeiska unionens regler om statligt stöd finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (/).

Lag

om ändring av lagen om välfärdsområden

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om välfärdsområden (611/2021) en ny 136 a § som följer:

136 a §

Återkrav av stöd som strider mot Europeiska unionens regler om statligt stöd

Bestämmelser om återkrav av stöd som beviljats i strid med Europeiska unionens regler om statligt stöd finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (/).

Helsingfors den xx 20xx

Statsminister

Förnamn Efternamn

...minister Förnamn Efternamn